

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Урок № 7

Дата: 05.12.2022

Тема: Версальський договір

Мета: охарактеризувати Версальський договір.; розвивати аналітичне мислення, навички, здібності пам'ять; виховувати інтерес до історичного минулого.

Хід уроку:

Версальський мирний договір, який офіційно завершив Першу світову війну, підписали у Версалі **28 червня 1919** р. Німеччина, котра зазнала поразки у війні, з одного боку, і «союзники та об'єднані держави», які здобули перемогу, — з іншого. Сенат США відмовився від ратифікації Версальського договору через небажання Сполучених Штатів зв'язувати себе участю в Лізі Націй. Натомість США в серпні 1921 р. уклали з Німеччиною особливий мирний договір, майже ідентичний з Версальським, але він не включав статті про Лігу Націй.

Версальський договір набрав чинності 10 січня 1920 р. після ратифікації його Німеччиною й чотирма головними союзними державами: Англією, Францією, Італією та Японією.

Загарбані Німеччиною в 1870 р. французькі провінції Ельзас і Лотарингія повертались Франції. Їй також передавались рудники Саарської області. Німеччина. Союзники окупували ліве узбережжя Рейну. Зона на схід від Рейну на 50 км підлягала повній демілітаризації. Бельгія отримала округи Ейпен і Мальмеді. Данія збільшила свою територію за рахунок північної частини Шлезвігу. Польща отримала Познань, райони Померанії, Західної та Східної Пруссії, частину Верхньої Сілезії. Еданськ (Данциг) здобув статус «вільного міста» під управлінням Ліги Націй.

За умовами Версальського договору винуватцями війни були оголошені Німеччина та її союзники. їм призначили виплату репарацій.

Версальський договір забороняв загальну військову повинність у Німеччині, не дозволяв їй мати підводний флот, військову та морську авіацію. Кількісний склад армії не міг перевищувати 100 тис. осіб.

Ліга Націй, офіційно утворена 10 січня 1920 р., її основна мета Ліги Націй — «розвиток співробітництва між народами і гарантування миру та безпеки». Проте, вона не стала універсальним інструментом для підтримки миру й запобігання міжнародним конфліктам.

На конференції були вироблені основні принципи мирних договорів із союзниками Німеччини — Австрією, Болгарією, Угорщиною та Туреччиною. За їх умовами були зафіксовані державні кордони, пов'язані з утворенням нових національних держав у Центральній та Південно-Східній Європі: Австрії, Угорщини, Польщі, Чехословаччини, Королівства сербів, хорватів і словенців.

10 вересня 1919 р. - Сен-Жерменський договір з Австрією. За його умовами колишня Австро-Угорська монархія припинила своє існування. Частина Південного Тіролю переходила до Італії, Чехія та Моравія стали частиною нової держави — Чехословаччини, Буковина передавалась Румунії. Австрія могла мати 30-тисячну армію, її флот переходив

до союзників. Заборонялось об'єднання Австрії та Німеччини. «Особливою декларацією» унеможлилювалися будь-які політичні та економічні зв'язки Австрії з Угорщиною доти, доки остання не визнає умови мирного договору.

27 листопада 1919 р. в Неєйський договір з Болгарією - частина території країни відійшла до Королівства сербів, хорватів і словенців, а також Румунії. Південна Добруджа лишилась у складі Румунії. Болгарію позбавили виходу в Егейське море. Чисельний склад армії обмежувався кількістю до 20 тис. осіб.

4 червня 1920 р. Тріанонський мирний договір з Угорщиною - Хорватія, Бачка й західна частина Банату передавались Королівству сербів, хорватів і словенців; Трансільванія та східна частина Банату — Румунії, Словаччина й Закарпатська Україна — Чехословаччині. Угорщина могла мати армію до 35 тис. осіб і повинна була сплачувати репарації переможцям.

10 серпня 1920 р. Севрський мирний договір з Туреччиною - зафіксував поділ Османської імперії, яка втрачала близько 80 % своїх володінь (Палестину, Трансйорданію, Ірак, Сирію, Ліван, Острови Егейського моря та місто Ізмір передавались Греції тощо.). Туреччині лишили частину півострова Мала Азія та смужку європейської території з містом Константинополь. Зона чорноморських проток контролювалась країнами Антанти (головним чином Англією). Протоки були демілітаризовані, а будь-які нечорноморські держави отримували право проводити через них свої військові кораблі.

Севрський договір так і не набрав чинності. Завдяки національно-визвольному рухові Туреччина зуміла вберегти свій суверенітет і відвоювати частину територій. За договором із радянською Росією (1921 р.) Туреччина отримала місто Карс і навколишні території. Для розв'язання кола проблем навколо Туреччини та Чорноморських проток була скликана міжнародна конференція у швейцарському місті Лозанна 20 листопада 1922 р. і тривала з перервами до 24 липня 1923 р. У конференції брали участь делегації Великої Британії, Франції, Італії, Японії, Греції, Румунії, Королівства СХС, Туреччини, а також радянських республік (Росії, України, Грузії) та Болгарії. Під час неї було прийнято конвенцію про режим Чорноморських проток, яка базувалася на принципі вільного проходу кораблів як військових, так і цивільних під будь-яким прапором.

24 липня 1923 р. було підписано Лозаннський договір, за яким юридично закріплювався розпад Османської імперії та визначалися нові кордони Туреччини. До неї поверталися території, що раніше були передані Греції. У 20-х рр. арабські володіння Османської імперії перейшли за мандатами Ліги Націй Великій Британії (Ірак, Трансйорданія, Палестина) та Франції (Сирія, Ліван).

Урок № 8

Дата: 05.12.2022

Тема: Вашингтонська конференція

Мета: охарактеризувати Вашингтонська конференція.; розвивати аналітичне мислення, навички, здібності пам'ять; виховувати інтерес до історичного минулого.

Хід уроку:

Мирні договори з Німеччиною та її союзниками були доповнені серією угод, підписаних на **Вашингтонській конференції (12 листопада 1921 р. — 6 лютого 1922 р.)**, присвяченій питанням обмеження морських озброєнь та відносинам в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

У роботі конференції брали участь представники США, Великої Британії, Китаю, Японії, Франції, Італії, Нідерландів, Бельгії та Португалії. Були присутні також делегати, які виступали від імені британських домініонів й Індії. Делегації радянської Росії та Далекосхідної республіки (маріонеткової держави, створеної радянською Росією), не допустили на конференцію.

Провідна роль на конференції належала Сполученим Штатам. Своїм першорядним завданням вони вважали ліквідацію англо-японського союзу.

Договір чотирьох держав було підписано 13 грудня 1921 р. Свої підписи під ним поставили представники **США, Великої Британії, Франції та Японії**. Він передбачав спільний захист сторонами, які уклали договір, «територіальних прав» на Тихому океані. У договорі було зафіксовано, що після його ратифікації англо-японський союз втрачав свою силу. Це був великий успіх американської дипломатії: Великій Британії довелося відмовитися від англо-японського союзу й дати згоду на участь в угрупованні, де головна роль належатиме Сполученим Штатам.

Договір п'яти держав (США, Великої Британії, Японії, Франції та Італії) був підписаний 6 лютого 1922 р. і спрямований на обмеження військово-морських озброєнь та зміну їхніх співвідношень на користь США.

Договір п'яти держав «Про обмеження морських озброєнь» встановлював співвідношення тоннажу лінійних кораблів та авіаносців для США, Великої Британії, Японії, Франції, Італії в пропорції 5:5:3:1,75:1,75. Договір істотно обмежував інтереси Франції, флот якої мав контролювати величезну за розмірами колоніальну імперію.

Успіх американців полягав також у тому, що вони примусили Велику Британію відмовитися від давнього правила, за яким її флот не повинен бути слабшим від флотів двох інших сильніших морських держав разом узятих.

Договір дев'яти держав (США, Великої Британії, Франції, Японії, Італії, Бельгії, Нідерландів, Португалії та Китаю) був спрямований на дотримання принципу «відкритих дверей» у Китаї і проти домагань Японії на монопольне панування в цій країні. Він був підписаний **6 лютого 1922 р.** Договір відобразив тимчасовий баланс американо-японського суперництва в Китаї. Уклали його в той час, коли в Китаї не припинялась громадянська війна. Японське керівництво зробило ставку на уряд генерала Чжан Цзоліня, який захопив владу в Північно-Східному Китаї. Проте напередодні Вашингтонської конференції в Пекіні відбувся новий державний переворот, і до влади прийшов уряд, що орієнтувався на Сполучені Штати та Велику Британію. Японія змушена була евакуювати свої війська з деяких територій Китаю, однак Токіо продовжував наполягати на своїх «особливих інтересах» у цій країні й відхилив вимоги Китаю про виведення японських військ із Південної Маньчжурії.

Вашингтонська конференція продемонструвала зростання впливу США в міжнародних відносинах у цілому й у Далекосхідно-Тихоокеанському регіоні зокрема. Водночас рівновага, яка настала в результаті зустрічі в столиці США, була нестійкою. Уже в ході самої конференції США заявили про недостатність японських поступок у Китаї. Японія відразу після завершення конференції вирішила переглянути рішення, ухвалені у Вашингтоні, що породжувало нове, небезпечне вогнище майбутньої конфронтації на Далекому Сході.

Питання для самоперевірки:

1. З якими країнами-союзницями Німеччини були укладені мирні договори?

2. Яка з провідних країн світу відмовилася стати членом Ліги Націй?

3. Які підсумки Вашингтонської конференції?

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми

Рекомендована література: підручник по Всесвітній історії (рівень стандарту). 10 клас. Гісем О. В.; Всесвітня історія. Рівень стандарту. 10 клас. Полянський П. Б.; Всесвітня історія. Рівень стандарту. 10 клас. Щупак І. Я.; Всесвітня історія. Рівень стандарту. 10 клас. Ладиченко Т. В.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00